

Stare civilizacije

Besedilo: Aleš Nosan
Fotografije: Wikipedia, Shutterstock

MONGOLI

– NAJBOLJŠI KONJENIKI V ZGODOVINI

Moje letalo iz Tokia je zdaj res priletelo v pravo Azijo. Največja celina na svetu se je razprostirala pred mano. Najprej smo pristali v Ulan Batorju – Rdečem junaku, kot se v slovenščini glasi prevod tega imena. To je glavno mesto Mongolije – dežele, ki je stisnjena med državami velikanki Rusijo in Kitajsko.

Tukaj se je pisala stara zgodovina. Tukaj so jezdili največji osvajalci sveta – nepremagljivi Mongoli.

Mongolija in Mongoli

Skozi okno velikega letala sem gledal deželo. Razsežna zelena pokrajina je bila pod mano. Do kamor je segalo oko. Mongolija je stepa – suha zemlja z nizko travo, ki v vetru valovi kot morje. Ves osrednji del države – travnato morje – je še danes prostor, kjer mongolska plemena živijo tradicionalno življenje – kot v nekdanih časih. Skoraj vsi so nomadi. Prazno prostranstvo njihove države jim omogoča neprestane selitve sem in tja. Njihova bivališča – posebni šotori, imenovani jurte – so odličen pripomoček v

nomadskem življenju. Le na severu se dvigajo visoke gore, jezera in skale. In na jugu – tu je prostor velike puščave. Gobi se ji reče.

Čez Mongolijo so potovale trgovske karavane po svilni cesti iz Evrope na Kitajsko. Od tukaj so preprosti pastirji v srednjem veku odjezdili na največji osvajalni pohod celotne zgodovine. Samo tri stvari so potrebovali, da so segli k svetovni slavi: konje, krut pogum in vodjo – sposobnega junaka. Živel so od živinoreje, lova in trgovine. Ste v kitajski restavraciji že jedli mongolsko meso na žaru? Odlično je, kajne? Mimogrede, Mongoli so premagali tudi Kitajsko in na pohodih so imeli svoje meso spravljenno – pod sedlom. Praktično, kajne? Po nekajdnevni ježi se je dobro zmeščalo.

Mongol s sokolom

Jurta – mongolski šotor v puščavi Gobi

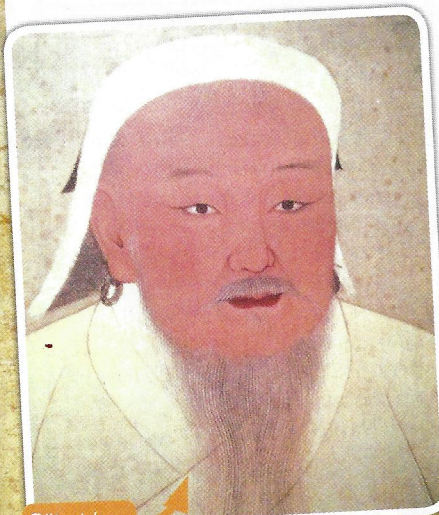
Mongoli so še danes
madški narod.

Bili so predvsem vrhunski jezdeci in lokostrelci. Ljudstvo travnatih planjav je spremenilo tok zgodovine. Med 12. in 14. stoletjem so ustvarili imperij – veliko svetovno državo, ki je na vrhuncu moči segala od Jadranskega morja do Tihega oceana, od Tibeta do Sibirije.

Več izredno sposobnih vladarjev in vojskovodij je nekdanje skromne nomade pripeljalo do najvišjih zvezd. Prvi in največji med njimi je bil – Džingiskan.

Džingiskan

Njegovo ime je bilo Temudžin – Ostro jeklo. Ime dokazuje, da ni šlo za navadnega človeka. Nepomembnemu voditelju majhnega plemena je uspelo nemogoče – združil je divja in sovražna mongolska ljudstva v enotno cesarstvo. Postal je Džingiskan – edini vladar sveta. Njegova država je v svoji slavi in velikosti brez primerjave s čimerkoli v človeški zgodovini. Za zmeraj.

Džingiskan

Upam si trditi, da ne bo nikoli več nikomur uspelo ustvariti tako ogromnega cesarstva.

Za razliko od drugih svetovnih vladarjev, ki so jim njihovi potomci hitro zapravili vse osvojeno, so

prebivalcev Azije naj bi imelo Džingiskanov dedni zapis. Ne sliši se tako zelo nelogično, če pomislimo, kaj vse so Mongoli osvojili. Je bil Džingiskan res človek, ki ima največ potomcev na zemeljski kroglji? Dve mongolski restavraciji v Londonu sta omogočili ljudem, da z genetskim testom preverijo svoj dedni

zapis. Vsem, za katere bi se izkazalo, da so Džingiskanovi potomci, so obljubljeni zastoj kosilo. Po tednu dni so to prijaznost opustili, ker sta bili restavraciji tik pred propadom. Zgovorno, kajne?

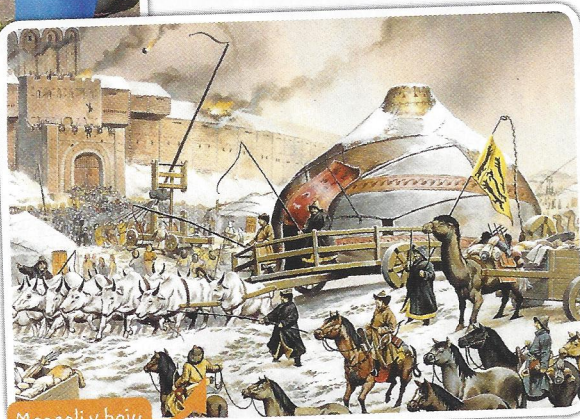
2. Prve podnebne spremembe zaradi človekovega delovanja so povzročili prav Mongoli. Raziskava je potrdila, da so njihove bojne horde s pokoli

prebivalstva izločile iz atmosfere 700 milijonov ton ogljikovodikov. Osvojili so 16 % kopnega sveta na Zemlji in pobili okoli 40 milijonov ljudi. Nekdanje obdelane površine so tedaj izpraznjene spet postale gozdovi.

Azija

Razsežnosti te ogromne celine so neverjetne. Bolj ko brskam po velikanski, redko poseljeni praznini notranje Azije, bolj se mi odkrivajo nove in nove skrivnosti starih ljudstev. Tako razmišljam, kam naprej. Koga naj še obiščem na svojem potovanju?

Najprej imam v mislih ljudstvo, za katero vedo le redki poznavalci zgodovine. Bi se jim pridružili? Nič lažjega. Samo počakajte na april.

Mongoli v boju

Džingiskanovi nasledniki meje imperija še povečali. Ogadaj, Kublaj, Batu in kasneje Tamerlan so dolgo nadaljevali uspehe svojega slavnega predhodnika. Veliki kan – to je vladarski naziv – je želel, da ga po smrti pokopljejo v neoznačen grob. Vse, ki so vedeli za skrivnost, so pobili in pravijo, da so čez njegov grob speljali reko. Pred leti so arheologi 250 kilometrov stran od Ulan Batorja odkrili ostanke vladarjeve palače. V bližini naj bi bil tudi njegov grob. Tam res teče reka. Iskanje se nadaljuje.

Iskanje grobov velikih imen iz zgodovine je sploh ena najbolj mikavnih nalog sodobne arheologije. Atila, Aleksander Veliki, Džingiskan ...

Dve mongolski skrivnosti

1. Mongoli so ljudstvo, katerih gene naj bi imelo največ ljudi na planetu Zemlja. Kar osem odstotkov

Mongolsko cesarstvo